

Abecedni katalog i pseudonimnost

Perinčić, Iva

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:703553>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-24**



Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)



Sveučilište u Zadru

Odjel za informacijske znanosti

Preddiplomski sveučilišni studij Informacijske znanosti – knjižničarstvo



Iva Perinčić

Abecedni katalog i pseudonimnost

Završni rad

Zadar, 2017.

Sveučilište u Zadru
Odjel za informacijske znanosti
Preddiplomski sveučilišni studij Informacijske znanosti – knjižničarstvo

Abecedni katalog i pseudonimnost
Završni rad

Student/ica :

Iva Perinčić

Mentor/ica:

prof.dr.sc. Mirna Willer

Zadar, 2017.



Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Iva Perinčić**, ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **Abecedni katalog i pseudonimnost** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 20. lipanj 2017.

Sadržaj

SAŽETAK	3
1.UVOD.....	3
2. ABECEDNI KATALOG I AUTORSTVO	4
2.1 Pariška načela.....	4
2.2 Abecedni katalog i njegovi zadaci	5
2.3. Pravo ime i pseudonim.....	7
2.3. 1. Pravo ime autora	9
2.3.2. Pseudonim.....	10
3. ISTRAŽIVANJE	10
3.1. Svrha i cilj.....	11
3.2. Metodologija istraživanja.....	11
3.3. Istraživanje	12
3.3.1.. Pravo ime autora i individualni pseudonimi	12
3.3.1.1. Primjer.....	12
3.3.1.2. Primjer.....	17
3.3.1.3. Primjer.....	17
3.3.2. Pravo ime autora i pseudonim kod različitih vrsta stvaralačkog rada	18
3.3.2.1. Primjer	18
3.3.2.2. Primjer.....	20
3.3.2.3. Primjer.....	21
3.3.2.4. Primjer.....	22
3.3.3. Zajednički pseudonimi dvojice ili više autora.....	23
3.3.3.1. Primjer.....	23
3.3.3.2. Primjer.....	27
3.4. Zaključna analiza	29
4.ZAKLJUČAK	30
ABSTRACT.....	33
5. LITERATURA.....	32
6.PRILOZI	32

SAŽETAK

Teorijsko ishodište ovog rada je *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga*, Eve Verona koji u členu 96 *Pseudonim* propisuje pravila za izbor jedinstvenih odrednica i općih uputnica za pravo ime autora i pseudonim. Svrha ovog rada je istražiti na koji način katalogizatori izabiru jedinstvenu odrednicu, opću i unakrsnu uputnicu te navode li napomene o autoru kako bi korisniku knjižnice omogućio što jednostavnije pretraživanje kataloga pod imenom autora. Cilj rada je pokazati kako se u odabranim katalogizacijama nacionalnih knjižnica rješava odnos pravog imena i pseudonima. Rad se sastoji od dva dijela. U prvom, teorijskom dijelu rada naglasak je na abecednom katalogu i zadacima abecednog kataloga, razlozima pseudonimnosti, pravom imenu autora i pseudonimu. Drugi dio rada je istraživački, polazi od člana 96 *Pravilnika*. Istraživano je pravo ime autora i individualni pseudonim; pravo ime autora i pseudonim kod različitih vrsta stvaralačkog rada i zajednički pseudonim dvojice autora. Pretraživani su online katalogi Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Francuske nacionalne knjižnice i Nacionalne knjižnice Njemačke te su odabrani primjeri za autore opisani, analizirani, uspoređeni i komentirani. Rezultati istraživanja pokazuju da navedene knjižnice za odabrane primjere imena autora u izboru jedinstvenih odrednica i općih uputnica uglavnom imaju istu praksu dok su uočene razlike u uporabi unakrsnih uputnica.

Ključne riječi: abecedni katalog, individualni pseudonim, jedinstvena odrednica, online katalog, zajednički pseudonim

1.UVOD

Stvaralački rad autora može biti objavljen pod pravim imenom ili pseudonimom. Zadatak katalogizatora je izabrati jedinstvene odrednice za pravo ime autora ili pseudonim te za neusvojene oblike imena izraditi opće ili unakrsne uputnice da bi korisnik pri pretraživanju kataloga imao uvid u djela određenog autora koja knjižnica posjeduje. Cilj rada je pokazati kako se u pojedinim katalogizacijama rješava odnos pravog imena autora i pseudonima za autore koji objavljuju svoje radove pod pseudonimom i pravim imenom. Teme koje su obrađene u radu su Pariška načela, abecedni katalog i njegovi zadaci, pravo

ime i pseudonim. Uz teorijska ishodišta o abecednom katalogu i autorstvu, u radu je provedeno istraživanje odnosa pravog imena i pseudonima u odabranim primjerima online kataloga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Nacionalne knjižnice Francuske i Nacionalne knjižnice Njemačke. Za odabrane autore opisani su i uspoređeni primjeri navedenih knjižnica te njihova praksa odabira jedinstvenih odrednica, općih i unakrsnih uputnica za pravo ime autora i pseudonim.

2. ABECEDNI KATALOG I AUTORSTVO

2.1 Pariška načela

Na Međunarodnoj konferenciji o načelima katalogizacije koja je održana u Parizu 1961. godine postavljeni su okviri za međunarodna kataložna pravila koja su trebala poslužiti kao smjernice za izradu kataložnih pravila pojedinih zemalja. Tekst prihvaćenih Načela sastoji se od dvanaest članaka. Načela su se odnosila na izbor i oblik glava, odnosno redalica kataložnih jedinica u katalogima tiskanih knjiga u kojem su u jednom abecednom nizu svrstane kataložne jedinice pod imenom autora ili kad imena nisu prikladna ili su nedovoljna pod stvarnim naslovom djela. Načela su izrađena osobito za kataloge velikih knjižnica. U načelima se nakon navođenja svrhe (član 1.) definiraju zadaci kataloga (član 2.). Nadalje, član 3. u odnosu na navedene zadaće kataloga govori o ustrojstvu kataloga dok članak 4. određuje vrste kataložnih jedinica, a to su: glavna kataložna jedinica, sporedne kataložne jedinice i uputnice. U članku 5. propisuje se uporaba više kataložnih jedinica, a u članku 6. propisuje se zadatak različitih kataložnih jedinica. Članak 7. propisuje izbor jedinstvene odrednice pri čemu se mora uzeti u obzir najčešći oblik imena autora ili najčešće upotrebljavani stvarni naslov koji se javlja u izdanjima katalogiziranih djela pri čemu bi se prednost trebala dati odrednici koja se temelji na izdanjima u originalnom jeziku. Članak 8. propisuje postupak odabira odrednice i izrade kataložnih jedinica za djela pojedinačnih autora, a članak 9. za korporativna tijela. Članak 10 propisuje postupak s višestrukim autorstvom dok članak 11. utvrđuje uvjete uvrštavanja djela pod stvarnim naslovom te izradu odgovarajućih kataložnih jedinica. U članku 12. koji je ujedno posljednji propisuje se redalica za imena osoba kada se ime

sastoji od više riječi. U tom članu je doneseno načelo autorova državljanstva, ako ga nije moguće utvrditi, načelo jezika kojim se autor uglavnom služi.¹

Ciljeve bibliografskog sustava prvi je iznio Cutter 1876., a ti su ciljevi:

- 1.) omogućiti pronalaženje knjiga za koju je poznat : autor, naslov ili predmet
- 2.) pokazati što knjižnica posjeduje: od nekog autora, o nekom predmetu, o nekoj vrsti literature
- 3.) pomoći u izboru knjige : s obzirom na izdanje (bibliografski) i s obzirom na vrstu (literarnu ili predmetu).

Cutter je svoje ciljeve prikazao u odnosu na ono što korisniku treba i što mu je pri ruci kod pristupa katalogu. U odnosu na korisnike prvi cilj, cilj pronalaženja pretpostavlja da korisnik zna podatke o autoru, naslovu ili predmetu te da traži dokument koji mu je poznat. Drugi cilj, cilj okupljanja pretpostavlja da korisnik traži skup dokumenata, kao što je skup svih dokumenata određenog autora, određenoj temi ili određenog žanra. Treći cilj, cilj izbora pretpostavlja da je korisnik naišao pri pretraživanju na više sličnih dokumenata te da treba izabrati između ponuđenih. Cutterovi su ciljevi bili poštivani i neosporavani sedamdeset pet godina odnosno do 1960. g kada ih Lubetzky revidira. Ti su ciljevi u Lubetzkyevoj reviziji: prvo, omogućiti pronalaženje mjesta na kojem se neka publikacija odnosno određeno izdanje djela koja knjižnica posjeduje nalazi i drugo, povezati i skupiti izdanja određenog djela i djela određenog autora koja knjižnica posjeduje. Lubetzkyevi ciljevi su neznatno promijenjeni i prihvaćeni na konferenciji u Parizu 1961. g. Bibliografski ciljevi još su jednom preinačeni 1997. g. s namjerom osuvremenjivanja nazivlja i racionalizacije suvremene bibliografske prakse.²

2.2 Abecedni katalog i njegovi zadaci

Abecedni katalog građu organizira prema abecednom poretku nekih formalnih značajki pretežno preuzetih s jedinice građe pa se za ovu vrstu kataloga upotrebljava i naziv formalni katalog. Abecedni katalog jedan dio građe organizira oko formalnih oznaka, najčešće oko autora i naslova, a jedan dio građe prema nekim sadržajnim elementima ili na

¹ Usp. Willer, Mirna. UNIMARC u teoriji i praksi. Rijeka: Naklada Benja, 1996. Str. 45.-47.

² Usp. Svenonius, Elaine. Intelektualne osnove organizacije informacija. Lokve: Benja, 2005. Str. 15.-17.

neki drugi način. Međutim, on često ne koristi podatke o autoru i/ili stvarnom naslovu koji se doista nalaze na jedinici građe već umjesto tih podataka koristi podatke o djelu ili podatke o vrsti publikacije i slično. Stoga je formalni katalog nedovoljno precizan i preuzak naziv za ovu vrstu kataloga dok je abecedni katalog preširok. Abecedni katalog se definira kao organizirani abecedni popis, ali se ne precizira narav elemenata koji se svrstavaju u abecednom poretku. Sintagma autorsko-naslovni katalog koristi se u literaturi o katalogu na engleskom jeziku dok se izraz imenski katalog upotrebljava u praksi austrijskih knjižnica i u suvremenoj britanskoj literaturi i praksi. Sintagma imenski katalog odnosi se na građu unesenu pod odrednicama koje sadrže neko ime, ali ne uključuje jedinice koje se katalogiziraju prema naslovu. Osnovni dokument *Pariška načela* na kojim se temelje svi noviji kataložni pravilnici upotrebljava naziv abecedno – autorski katalog. U hrvatskom se *Pravilniku* i u stručnoj literaturi upotrebljava pojam abecedni katalog. Prvi su se abecedni katalozi upotrebljavali u knjižnici Bodleiane u 17.st, a u 19.st je postao osnovni pa često i jedini knjižnični katalog. U izlaganju opće znanstvene zbirke prednost abecednog rasporeda jedinica dokazao je Panizzi. Eva Verona za abecedni katalog kaže da on odgovara na veći broj korisničkih pitanja nego bilo koji drugi katalog te da omogućuje brzo i jasno identificiranje pojedinih jedinica.³ U Hrvatskoj se u izdanju Hrvatskog bibliografskog društva 1970. godine objavljuje *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednog kataloga*. Prvi dio: *Odrednice i redalice*, koji je izradila Eva Verona. Drugo izdanje je objavljeno 1986. godine u Zagrebu. Drugi dio *Pravilnika i priručnika za izradbu abecednih kataloga*. Drugi dio: *Kataložni opis* objavljuje 1983. godine također u izradbi Eve Verona.

Prema Evi Verona *Pravilnik i priručnika za izradu abecednih kataloga* propisuje tri osnovna zadatka abecednog kataloga, a to su:

1. Abecedni katalog mora odgovoriti na pitanje posjeduje li biblioteka određenu bibliografsku jedinicu (publikaciju ili jedinicu druge neke bibliotečne građe.
2. Abecedni katalog mora za određeno djelo dati pregled svih njegovih izdanja, prijevoda i preradbi i sl., što ih biblioteka posjeduje.
3. Abecedni katalog mora dati pregled svih publikacija koje sadrže djela određenog autora, a nalaze se u biblioteci.⁴

³ Usp. Horvat, A. Knjižnični katalog i autorstvo. Rijeka : Naklada Benja, 1995. Str. 43.-47.

⁴ Verona, Eva. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. 1. dio : Odrednice i redalice. 2. izmijenjeno izd. Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1986. Str.15.

Da bi navedene zadaće bile ispunjene svaka kataložna jedinica sadrži odrednicu (riječi koje određuju redno mjesto kataložne jedinice u abecednom katalogu) i kataložni opis publikacije (podaci potrebni za identifikaciju publikacije). Sve podatke koji su potrebni da se identificira određena publikacija daje nam glavna kataložna jedinica. Glavna kataložna jedinica ima zadatak:

1. da zastupa određenu publikaciju u abecednom katalogu (1.zadatak u abecednom katalogu)
2. oko jednog autora okuplja sve njegove publikacije u abecednom katalogu (3. Zadatak abecednog kataloga)

U praksi publikacije istog autora u abecednom katalogu okupljene su pod određenim oblikom autorovog imena (pravo ime ili pseudonim) odnosno pod jedinstvenom odrednicom. Odrednica koja je oblik imena stvarnog autora zove se osobna (individualna) odrednica. Ime autora u katalogu piše se u nominativu u inverziji (na primjer Mirković, Mijo).

Ukoliko autor u svom radu koristi pravo ime i ostale oblike imena izrađuju se opće uputnice koje korisnika upućuju s jednog oblika imena na drugi. U praksi se za različite oblike imena koriste i unakrsne uputnice koje međusobno povezuju dvije redalice (prva riječ odrednice).

2.3. Pravo ime i pseudonim

Pisci koji su pisali pod pseudonimom imali za to svoje razloge koji su se vremenom mijenjali. U srednjem vijeku nailazimo na veliki broj tekstova koji su pisani anonimno što se pripisuje kršćanskoj poniznosti koja je sprječavala pisce da sebi pridaju važnost. U to vrijeme rad prepisivača i pisaca bio je važniji od autorskog te se za srednjovjekovne pisce teško utvrđuje granica na kojoj su prestali biti prepisivači, a postali autori. S razvojem tiskarstva knjige su postale pristupačnije, ali se tiskari nisu brinuli oko utvrđivanja autorstva, željeli su tiskati knjige koje su im donosile materijalnu dobit. Renesansni pisci su slično piscima iz srednjeg vijeka svoja djela objavljivali anonimno ili pod pseudonimom. Razlog za to je bila želja za nezamjeranjem i za ne izazivanjem nemilosti. Francois Rabelais (1494.-1533.) pisao je pod pseudonimom, anagramom svog imena i prezimena Alcofribas Nasier iz straha pred crkvenim vlastima. Strah od posljedica koje bi

autor mogao imati zbog objavljivanja svog djela ostao je jedan od uzroka anonimnosti i pseudonimnosti. Jedan od primjera za to je ruski pisac Andrej Sinjavski (1925.-1992.) koji je pisao pod pseudonimom Abram Terc, koji je zbog svojih satira bio proganjan i zatvaran. C. Nodier u raspravi o piscima koji su skrivali svoja imena kaže da je razlog uzimanja pseudonima bila skromnost pisaca. C. Nodier također navodi da je razlog pseudonimnosti želja da se sakrije neko trivijalno ime ili ime koje loše zvuči, a da su se pisci pritom odrekli očinstva da bi došli do slave. U 18.st mnogi su znanstvenici zbog straha od posljedica od svjetovnih ili crkvenih vlasti svoja djela pisali anonimno. A. Horvat navodi da „razlog anonimnosti ili pseudonimnosti književnih radova koje su napisali znanstvenici, a koji se često susreće od 17.st pa do danas, jest rasprostranjeno uvjerenje da je ozbiljan znanstveni rad nemoguće miješati s književnošću osobito trivijalnim.“⁵ Uvođenjem instituta privilegija, a kasnije i autorskog prava nad djelima pridonijelo je isticanju važnosti autora. Institut privilegije u Europi je na snazi od 15.-18.st kada ga zamjenjuje institut autorskog prava koji je reguliran zakonom, po kojem autor ima materijalna i moralna prava nad svojim djelima.

Eva Verona ističe važnost autorovog imena jer ono predstavlja autorovu ličnost koja stoji iza djela te određuje njegovu kvalitetu, važnost i specifičnu vrijednost. Činjenica da su imena autora vezana za više ili skupinu djela koje je napisao isti autor te da autorovo ime budi interes čitatelja za određenu knjigu objašnjavaju običaj identificiranja djela prema autorovom imenu odnosno kataloškim terminom navedene činjenice objašnjavaju važnost autorskih odrednica.⁶ Autor može upotrijebiti pseudonim ili onoliko pseudonima koliko želi, skrivajući svoj identitet (pravo ime) ili može upotrijebiti pseudonim bez skrivanja svog identiteta. Primjer za to je Tvrtko Zane⁷ koji je pisao isključivo pod pseudonimom Branimir Donat, ali nije skrivao svoje pravo ime. Za razliku od individualnih pseudonima koji se upotrebljavaju zbog prikrivanja identiteta, zajednički pseudonimi dvojice autora obrazlažu se suautorstvom bez želje prikrivanja identiteta stoga autori koji koriste zajednički pseudonim u najvećem broju slučajeva predstavljaju se i pod svojim pravim imenom, na primjer Laurel and Hardy.⁸ Eva Verona razlikuje individualne i zajedničke pseudonime, a u *Pravilniku i priručniku za izradu abecednih kataloga* ne ulazi u razloge

⁵ Horvat, A.Nav. dj. Str. 104.

⁶ Usp. Isto. Str. 102.-108.

⁷ Polanski, D.; R. Ravnić. Individualni i zajednički pseudonimi: primjeri iz prakse. // Zbornik radova / Međunarodni skup u čast 100-te godišnjice rođenja Eve Verona, Zagreb, 17.-18. studenoga 2005. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo. Str. 207.

⁸ Isto. Str. 185.

pseudonimnosti. D. Polanski i R. Ravnić⁹ u svom radu *Individualni i zajednički pseudonimi, Primjeri iz prakse* uz teorijsko objašnjenje individualnog i zajedničkog pseudonima navode primjere iz prakse koji pokazuju da pravila katalogizacije za *Pseudonim (Pravilnik, član 96)* nije moguće uvijek slijediti te da katalogizator u takvim slučajevima pri izboru jedinstvenih odrednica, općih i unakrsnih uputnica treba pronaći neko praktično, obranjivo rješenje. Za individualni pseudonim i pravo ime autora navode da se problemi izbora jedinstvene odrednice javljaju u sukobljavanju propisa točke 1 člana 96. i točke 3 člana 96. Analizirana su dva slučaja u kojima se katalogizator treba odlučiti koje će pravilo primijeniti pri odabiru jedinstvene odrednice te su uspoređeni s praksom nacionalnih knjižnica i praksom nacionalne knjižnice iz koje autor potječe. Ne ulazeći u pravila kojima se knjižnica služi uočene su razlike u tretiranju promatranih slučajeva. Kod upotrebe pravog imena i pseudonim za različite vrste autorova rada *Pravilnik* član 96 točka 4, jedan oblik imena okuplja sva djela autora i postaje jedinstvenom odrednicom, a za drugi neusvojeni oblik imena izrađuje se opća uputnica ili sporedna kataložna jedinica. Autori rada kroz primjere iz prakse zaključuju da je za odredbu tog člana u hrvatskim knjižnicama u odnosu na druge odabrane knjižnice učestalija uporaba unakrsnih uputnica koja se obrazlažu inzistiranjem autora da se njihova djela katalogiziraju i pod pravim imenom i pod pseudonimom, pozivajući se na svoja ustavna prava. Autori rada analiziraju zajedničke pseudonime, a koje propisuje *Pravilnik* član 96 točka 6 i 7 te navode primjere iz prakse. *Pravilnik* za zajednički pseudonim propisuje izradu opće uputnice na kojoj se objašnjava odnos imena autora i zajedničkog pseudonima ili sporedne kataložne jedinice pod kojom su okupljeni zajednički radovi dvojice autora. Praksa NSK u Zagrebu pokazuje da se za zajednički pseudonim i prava imena autora izrađuju jedinstvene odrednice povezane unakrsnim uputnicama.

2.3. 1. Pravo ime autora

Autor djela je fizička osoba, a njegovo duhovno vlasništvo je njegovo napisano djelo. Prema Hrvatskoj enciklopediji autor je:“ U užem smislu, začetnik umjetničkog, znanstvenog ili publicističkog djela koje dokazuje njegovu samostalnost, inventivnost, kreativnost ili originalnost.“¹⁰ Autor u svom radu može koristiti pravo ime ili onoliko

⁹ Usp. Isto.Str. 197.

¹⁰ Hrvatska enciklopedija. [http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=4763\(20/08/2016\)](http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=4763(20/08/2016))

oblika imena koliko želi, a jedan od oblika imena koji autori često koriste je pseudonim. Definicija autora prema Evi Verona u *Pravilniku* kaže da je autor djela fizička osoba te da je djelo njegovo duhovno vlasništvo.¹¹

Nadalje *Pravilnik* kaže da se pod pravim imenom autora podrazumijeva rođeno ime autora odnosno osobno ime. "Izraz rođeno ime upotrebljava se za onaj sastavni dio po kojem se određena fizička osoba razlikuje od drugih članova iste obitelji, ili istog plemena."¹² Na primjer rođeno ime odnosno osobno ime engleskog matematičara je Lutwige Dodgson, Charles (objavljivao je pod pseudonimom Lewis, Carroll).

2.3.2. Pseudonim

Riječ pseudonim dolazi od grčke riječi te znači lažno nazvan. Prema Hrvatskoj enciklopediji pseudonim je: „Izmišljeno ili iskrivljeno ime koje, iz različitih pobuda obično uzimaju književnici i umjetnici“¹³ U *Pravilniku i priručniku za izradu abecednih kataloga* piše da je pseudonim: „Izmišljeno ime koje neka osoba stalno ili povremeno upotrebljava u svom književnom, naučnom ili umjetničkom radu.“¹⁴ Oblici pseudonima mogu imati oblik imena koji se ne razlikuju od uobičajnih imena (npr. Mate Balota umjesto pravog imena Mijo Mirković), oblik anagrama (npr. Naseier, Alcofribas umjesto pravog imena Rabelais, Francois) i neki drugi oblik. Uporaba pseudonima seže u antiku, a prvi pisac koji je pisao pod pseudonimom je Ksenofont (oko 430-354.pr.Kr.). Neki od književnika koji su pisali pod pseudonimom su: Sthendal (pravo ime Beyle, Marie Henry), Moliere (pravo ime Jean Baptiste Poquelin), Prežihov Voranc (pravo ime Kuhar Lovro), Ksaver Šandor Gjalski (pravo ime Ljubomir Babić).

3. ISTRAŽIVANJE

Istraživanje se sastoji od tri dijela. U prvom dijelu istraživali smo pravo ime autora i individualni pseudonim. U drugom dijelu istraživali smo pravo ime autora i pseudonim kod različitih vrsta stvaralačkog rada. U trećem dijelu istraživali smo zajednički pseudonim

¹¹ Verona, E. Nav. dj. Str. 434.

¹² Isto 436.

¹³ [http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=50903\(2.9.2016\)](http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=50903(2.9.2016))

¹⁴ Verona, E. Nav. dj. Str 209.

dvojice ili više autora. Naglasak istraživanja u prvom dijelu je na autoru koji se u svom radu pretežno služi pseudonimom po kojemu je općenito poznat; na autoru čije se ime ne može utvrditi; svoja djela piše pod pseudonimom; autor je poznatiji po svom pravom imenu nego pseudonimu. Naglasak istraživanja u drugom dijelu je na autoru koji je književna djela objavljivao pod pseudonimom, a znanstvene radove pod pravim imenom; na autoru koji je za svoj pseudonim uzeo izmišljeno ime i prezime i na pseudonimu od anagrama koji ima oblik pravog imena. Naglasak istraživanja u trećem dijelu je na dvojici autora koji pišu pod zajedničkim pseudonimom i na dvojici autora koji pišu pod zajedničkim pseudonimom i pojedinačno pod pravim imenom ili vlastitim pseudonimom. Za oba istraživanja polazište je član 96.(Pseudonim) hrvatskog kataložnog *Pravilnika* Eve Verone.

.

3.1. Svrha i cilj istraživanja

Svrha istraživanja je ustanoviti na koji način katalogizatori izabiru jedinstvenu odrednicu, opću i unakrsnu uputnicu te navode napomene za pravo ime autora i individualni pseudonim; za pravo ime autora i pseudonim kod različitih vrsta stvaralačkog rada te za zajednički pseudonim dvojice autora. Cilj istraživanja je ispitati kako se u odabranim katalozima nacionalnih knjižnica pri izboru jedinstvenih odrednica i općih uputnica rješava odnos pravog imena i pseudonima za autore koji objavljuju svoje radove pod individualnim pseudonimom, pravim imenom ili zajedničkim pseudonimom. Pretraživati će se odabrani online katalozi nacionalnih knjižnica te na odabranim primjerima utvrditi slijede li odabrane knjižnice istu praksu pri izradi jedinstvenih odrednica, općih i unakrsnih uputnica te na koji način navode napomene za pravo ime autora i pseudonim.

3.2. Metodologija istraživanja

U istraživanju smo koristili metodu usporedbe jedinstvenih odrednica, općih i unakrsnih uputnica i napomena za pravo ime autora, individualni i zajednički pseudonim i zajednički pseudonim dvojice autora u abecednom katalogu. Metodom uvida pod autorom pretraživan je online katalog Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Nacionalne knjižnice Francuske i Nacionalne knjižnice Njemačke, pod pravim imenom autora,

individualnim i zajedničkim pseudonimom dvojice autora. Odabrani primjeri iz prakse navedenih knjižnica opisani su i analizirani. Neki od odabranih primjera potkrijepljeni su priložima.

3.3. Istraživanje

3.3.1. Pravo ime autora i individualni pseudonimi

Prva točka člana 96. *Pravilnika* propisuje: „Ako se autor u svom stvaralačkom radu isključivo ili pretežno služi pseudonimom po kojemu je općenito i poznat, jedinstvenom odrednicom postaje taj pseudonim.“¹⁵ Opća uputnica je izrađena za autorovo pravo ime.

3.3.1.1. Primjer

Autor se u svom radu pretežno služi pod pseudonimom po kojemu je općenito poznat.

Francuski književnik Stendhal (1783. – 1842.) svoja je djela objavljivao pretežno pod pseudonimom Stendhal, a njegovo pravo ime je Beyle, Marie Henri.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb posjeduje 59 publikacija okupljenih pod individualnim pseudonimom Stendhal. Jedinstvena odrednica izrađena je za taj individualni pseudonim, a opća uputnica za autorovo pravo ime Beyle, Marie Henri. Na uputnici se nalaze uz pravo ime i ostali neusvojeni oblici imena (Beyle, Henri; Stendal; Stendhal, Frederic de; Stendhal, Henri) za koje je izrađena opća uputnica. U napomeni uputnice piše da je pravo ime autora Beyle, Marie Henri.

¹⁵ Isto.

.hr/ispis-rezultata/

Projektni Lok: climazone VELIKO SLAVLJE U OE Dobro jutro Hrvatska f Dobro Jutro, Hrvatska G Kraš - Google pretra: Andrea Bacinger - Go Koje su it stuff mladih DODJELJENE PRESTI...

olje korisničko iskustvo, koristimo kolačiće (eng. cookies). Korištenjem stranice Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu potvrđujete suglasnost s postavljanjem i uporabom kolačića. [Sazi](#)

Pretraživanje Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
 Poštovani korisnici, rezultati pretraživanja dobiveni su pretraživanjem prema ključnoj riječi svakog od uključenih portala. Za potpunije pretraživanje pristupite izravno svakom portalu.

Katalog NSK NSK web Portal starih novina Portal starih časopisa Hrvatski arhiv weba Portal elektroničkih izvora

NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U ZAGREBU **Katalog** **Prijava**
 Baza podataka: Opac NSK01 [Početna](#) [Postavke](#)
[Baze NSK-a](#) [Pomoć](#)
[Pitajte knjižničara](#)

PRETRAŽIVANJE | POPIS REZULTATA | PRETHODNA PRETRAŽIVANJA

Jednostavno pretraživanje | Složeno pretraživanje | Naredbeno pretraživanje

Unesite pojam:
 Tražite po:
 Fraza? Ne Da

Opseg pretraživanja:
 Jezik publikacije:
 Godina od: do: ssss (Upotrijebite ? za kraćenje)
 Vrsta građe:
 Lokacija:

Traži: Autor [◀ Prethodna stranica](#) [▶ Sjedeća stranica](#)

Broj zapisa Naslov

50+	Stendhal - [NSK normativni zapis]
	Stendhal, Frederic de - [NSK normativni zapis]
	Vidi: Stendhal
	Stendhal, Henri - [NSK normativni zapis]
	Vidi: Stendhal
2	Stenek, Dragan - [NSK normativni zapis]
2	Stener, Franco - [NSK normativni zapis]
2	Stener, Italice - [NSK normativni zapis]
	Stenevicensis, Musa - [NSK normativni zapis]
	Vidi: Mikloušić, Tomo
	Stenflo, J. O. - [NSK normativni zapis]
	Vidi: Stenflo, Jan Olof
2	stenflo, Jan Olof - [NSK normativni zapis]
1	Stengel, Hansgeorg - [NSK normativni zapis]

[◀ Prethodna stranica](#) [▶ Sjedeća stranica](#)

Slika 1: Pregledni zapis za Stendhala u katalogu NSK

The screenshot shows a web browser window displaying the search results for 'Stendhal' in the NSK catalog. The search bar at the top contains the text 'stendhal' and a 'Traži' button. Below the search bar, there is a navigation menu with links to 'Katalog NSK', 'NSK web', 'Portal starih novina', 'Portal starih časopisa', 'Hrvatski arhiv weba', and 'Portal elektroničkih izvora'. The main content area features the NSK logo and the title 'Katalog' with the subtitle 'Baza podataka: Opac NSK01'. A sidebar on the right contains links for 'Prijava', 'Početna', 'Postavke', 'Pomoć', and 'Pitajte knjižničara'. Below the search results, there are links for 'PRETRAŽIVANJE', 'POPIS REZULTATA', and 'PRETHODNA PRETRAŽIVANJA'. A yellow bar highlights the search options: 'Jednostavno pretraživanje', 'Složeno pretraživanje', and 'Naredbeno pretraživanje'. The search results for 'Unakrsne uputnice - Autor - Stendhal' are displayed, including a table with columns for 'ID zapisa', 'Odrednica', 'Neusvojeni oblik', 'Biografski podaci', and 'Napomena'. The table lists the following information:

ID zapisa	000046448
Odrednica	Stendhal
Neusvojeni oblik	Beyle, Marie Henri
Neusvojeni oblik	Beyle, Henri
Neusvojeni oblik	Stendal
Neusvojeni oblik	Stendhal, Frederic de
Neusvojeni oblik	Stendhal, Henri
Biografski podaci	Francuski književnik. Rođen 23. 1. 1783. u Grenobleu, umro 23. 3. 1842. u Parizu.
Napomena	Pravo ime autora: Beyle, Marie Henri.

At the bottom of the page, there is a copyright notice: '© Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu 2016. Sva prava pridržana. | Ul. Hrvatske bratske zajednice 4 p.p. 550, 10000 Zagreb. HRVATSKA | Tel. ++ 385 1 616-4111'

Slika 2: Prikaz uputnice za Stendhala u katalogu NSK

Nacionalna knjižnica Francuske

Knjižnica posjeduje 1496 publikacija okupljenih oko pseudonima Stendhal. Jedinствена odrednica izrađena je za individualni pseudonim Stendhal. Na uputnici (Notice de personne) nalaze se neusvojeni oblici imena i pravo ime za koje je izrađena opća uputnica. Opća uputnica izrađena je i za Beyle (famille).

The screenshot shows the BnF Catalogue général website. The main heading is "BnF Catalogue général". Below it, there are navigation tabs: "Recherche avancée", "AUTEURS A-Z", "SUJETS A-Z", "PÉRIODIQUES", "COTE", "NOTICES D'AUTORITÉ", and "DANS UNIVERS". The current page is titled "Notice de personne" for "Stendhal (1783-1842) pseudonyme forme internationale".

Stendhal (1783-1842) pseudonyme forme internationale

France
 Langue(s) : français
 Sexe : Masculin
 Responsabilité(s) exercée(s) sur les documents : Auteur
 Naissance : 1783-01-23, Grenoble (Isère)
 Mort : 1842-03-23, Paris

Écrivain. - Certains ouvrages sont signés "Henri Beyle de Stendhal" ou "M. de Stendhal"

Forme(s) rejetée(s) :

- < Stendalis (1783-1842) pseudonyme
- < Beyle, Marie-Henri (1783-1842)
- < Beyle, Henri (1783-1842)
- < Beyle de Stendhal, Henri (1783-1842)
- < Stendhal, Henri Beyle de (1783-1842)
- < Stendhal, M. de (1783-1842)
- < Beyle, Arrigo (1783-1842)
- < Beyle, Enrico (1753-1842)
- < Beyle, Enrico Maria (1783-1842)
- < Bombet, Louis-Alexandre-André-César (1783-1842) pseudonyme

Forme(s) associée(s) :

- << Membre de : [Beyle \(famille\)](#) forme internationale

Source(s) :

La Chartreuse de Parme / Stendhal, 1990 . - D'un Nouveau complot contre les industriels / par M. de Stendhal, 1977 . - Lamiel / Stendhal (Henri Beyle), 1971
 Stendhal en sa correspondance ou l'Histoire d'un esprit / Brigitte Diaz, 2003
 GDEL . - Laffont-Bompiani, Auteurs
 BN Cat. gén. : Stendhal (Marie-Henri Beyle, dit) . - BN Cat. gén. 1960-1969 : Stendhal, pseud. Marie-Henri Beyle

Domaine(s) : 800

Notice n° : FRBNF11925504
Création : 75/02/21 **Mise à jour :** 15/04/23

On the right side, there is a sidebar with "OUTILS" (Citer la notice, Télécharger (PDF) / Imprimer, Ajouter à mes notices) and "NOTICES BIBLIOGRAPHIQUES LIÉES" (Voir les notices liées en tant que : auteur (1496), sujet (553)).

Slika 3: Prikaz opće uputnice za Stendhala u katalogu BnF

Nacionalna knjižnica Njemačke

Jedinstvena odrednica izrađena je za individualni pseudonim Stendhal dok je za pravo ime i ostale oblike autorovog imena izrađena opća uputnica.

Quelle	M; BN; LoC-NA
Zeit	Lebensdaten: 1783-1842
Land	Frankreich (XA-FR); Italien (XA-IT)
Geografischer Bezug	Geburtsort: Grenoble Sterbeort: Paris
Beruf(e)	Schriftsteller Schriftsteller
Weitere Angaben	Frz. Schriftsteller Schriftsteller, Frankreich
Beziehungen zu Personen	Bereiter, Angéline (Geliebte)
Systematik	12.2p Personen zu Literaturgeschichte (Schriftsteller)
Typ	Pseudonym (pip)
Autor von	408 Publikationen 1. Rot und Schwarz Stendhal, Käte u. Annette, 2012, Gondomun

Slika 4: Prikaz opće uputnice u Njemačkoj nacionalnoj knjižnici

Komentar: Navedeni primjeri pokazuju da hrvatska, francuska i njemačka knjižnica pri odabiru oblika jedinstvene odrednice i opće uputnice za autore koji se u svom radu pretežno služe pseudonimom po kojemu je i općenito poznat imaju istu praksu.

U točki dva člana 96. *Pravilnika* navodi se: „Ako se pravo ime autorovo ne može utvrditi, pseudonim postaje jedinstvenom odrednicom, a u napomenu na glavnim

kataložnim jedinicama za publikacije autorovih djela (ili na pregledni listić) unosi se podatak da se pravo ime nije moglo pronaći.,¹⁶

3.3.1.2. Primjer

Autorovo ime se ne može utvrditi, svoja djela piše pod pseudonimom.

Hrvatski autor znanstvene fantastike piše svoja djela pod pseudonimom Rey, Norma C,a pravo ime je nepoznato.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb posjeduje dvije publikacije pod pseudonimom Rey, Norma C. Jedinствена odrednica izrađena je za taj pseudonim. U napomeni uputnice piše da je Rey, Norma C pseudonim nepoznatog autora.

Komentar: Iza pseudonima nije poznata osoba. U Francuskoj i Njemačkoj nacionalnoj knjižnici nisu pronađena djela autora.

U točki tri člana 96. *Pravilnika* navodi se „Ako se autor u svom stvaralačkom radu služi pseudonimima, ili pravim imenom i jednim ili više pseudonima, ili ako je poznatiji po pravom imenu nego po pseudonimu, jedinstvenom odrednicom postaje pravo ime.“¹⁷ Opća uputnica izrađuje se za pseudonim.

3.3.1.3. Primjer

Autorica je poznatija po svom pravom imenu nego pseudonimu.

Britanska autorica Bronte Charlotte (1816 –1855.) svoja djela je pisala pod pravim imenom i pseudonimom, međutim poznatija je pod pravim imenom.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb

Knjižnica posjeduje 34 publikacije pod pravim imenom autorice Bronte Charlotte. Jedinствена odrednica izrađena je za pravo autoričino ime Bronte, Charlotte. Opća uputnica izrađena je za pseudonime i ostale neusvojene oblike autoričina imena: Bronte,

¹⁶ Isto.

¹⁷ Isto.

Šarlota; Bell, Currer; Welleseley, Charles. Na uputnici uz neusvojene oblike imena piše da je autorica objavljivala i pod pseudonimima: Bell, Currer; Welleseley, Charles.

Nacionalna knjižnica Francuske

Knjižnica posjeduje 234 publikacije okupljene oko pravog imena autorice Bronte, Charlotte. Jedinствена odrednica izrađena je za pravo ime autorice Bronte, Charlotta. Na uputnici (Notice de personne) napisani su pseudonimi za koje je izrađena opća uputnica.

Nacionalna knjižnica Njemačke

Jedinствена odrednica izrađena je za pravo ime autorice Bronte, Charlotte. Za pseudonime izrađena je opća uputnica.

Komentar: Pri odabiru jedinstvene odrednice i opće uputnice u odabranom primjeru za autore koji su u svom radu poznatiji po svom pravom imenu nego pseudonimu ista praksa primjenjuje se i u hrvatskoj, francuskoj i njemačkoj knjižnici.

3.3.2. Pravo ime autora i pseudonim kod različitih vrsta stvaralačkog rada

U točki 4 *Pravilnika* navodi se: „Ako autori, na koje se odnose propisi točaka 1 i 3 ovoga člana, jednu određenu vrstu svog stvaralačkog rada objavljuju pod svojim pravim imenom, a drugi pod pseudonimom, umjesto opće za oblik imena koji nije postao jedinstvenom odrednicom – bio to pseudonim ili pravo ime- za pojedine publikacije koje su izišle pod tim imenom, mogu izrađivati sporedne kataložne jedinice.,”¹⁸

3.3.2.1. Primjer

Autor je objavljivao književna djela pod pseudonimom, a znanstvene radove pod pravim imenom.

Hrvatski književnik i ekonomist svoja književna djela je objavljivao pod pseudonimom Mate Balota, a znanstvene radove pod pravim imenom Mijo Mirković. (1898.- 1963.).

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb

Knjižnica posjeduje 79 publikacija iz književnosti koje autor piše pod pseudonimom Mate Balota i 51 publikaciju koja se odnosi na znanstvene radove koje piše pod pravim

¹⁸Isto. Str.211.

imenom Mijo Mirković. Jedinственe odrednice izrađene su za pseudonim Mate Balota i pravo ime Mijo Mirković koje su povezane unakrsnim uputnicama. U napomeni uputnice piše da je autor pod pseudonimom Mate Balota objavljivao književna djela dok je pod pravim imenom Mijo Mirković objavljivao znanstvene radove.

The screenshot shows the website of the National and University Library in Zagreb. A search bar contains the text 'mate balota' and a 'Traži' button. Below the search bar, a message states: 'Poštovani korisnici, rezultati pretraživanja dobiveni su pretraživanjem prema ključnoj riječi svakog od uključenih portala. Za potpunije pretraživanje pristupite izravno svakom portalu.' A navigation menu includes 'Katalog NSK', 'NSK web', 'Portal starih novina', 'Portal starih časopisa', 'Hrvatski arhiv weba', 'Digitalizirana baština', and 'Digitalni akademski repozitorij'. The main header identifies the institution as 'NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U ZAGREBU' and the page as 'Katalog'. A note at the bottom of the page reads: 'Unakrsne uputnice - Autor - Balota, Mate'. Below this, a table provides details for the author's cross-reference:

ID zapisa	000100146
Odrednica	Balota, Mate
Vidi i	Mirković, Mijo
Biografski podaci	Hrvatski književnik, ekonomist. Rođen 1898. u Raklju, umro 1963. u Zagrebu.
Napomena	Autor je objavljivao književna djela pod pseudonimom Mate Balota, a znanstvene radove pod pravim imenom Mijo Mirković.

Slika 5: Prikaz unakrsne uputnice za Balota Mate (Mijo Mirković)

Nacionalna knjižnica Francuske

Knjižnica posjeduje 39 publikacija okupljenih pod pseudonimom Mate Balota (što uključuje književna djela koja je pisao pod pseudonimom i znanstvena djela koja je pisao pod pravim imenom). Jedinственa odrednica izrađena je autorov pseudonim Mate Balota

pod kojim je objavljivao književna djela, a opća uputnica za pravo ime Mijo Mirković. Na uputnici (Notice de personne) navedeno je pravo ime autora.

Nacionalna knjižnica Njemačke

Jedinstvena odrednica izrađena je za pravo ime Mijo Mirković pod kojim je autor objavljivao znanstvene radove, a opća uputnica izrađena je za pseudonim Mate Balota pod kojim je autor objavljivao književna djela. U napomeni piše da je autorov pseudonim Mate Balota.

Komentar: Iz navedenih primjera vidi se da kad autor znanstvena djela piše pod pravim imenom, a književna pod pseudonimom da se jedinstvena odrednica može izraditi za oba oblika imena koja su povezana unakrsnom uputnicom (Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb) ili da se jedinstvena odrednica može izraditi za pseudonim po kojemu je općenito poznat, a opća uputnica za pravo ime (Nacionalna knjižnica Francuske) ili da se jedinstvena odrednica može izraditi pod pravim imenom, a opća uputnica za pseudonim (Nacionalna knjižnica Njemačke).

3.3.2.2. Primjer

Engleski matematičar Charles Lutwige Dodgson (1832.-1898.) znanstvena djela iz matematike pisao je pod pravim imenom, dok je djela iz književnosti pisao pod pseudonimom Lewis Carroll.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb

Knjižnica posjeduje 84 publikacije okupljene oko pseudonima Lewis Carroll. Jedinstvena odrednica izrađena je za pseudonim Lewis, Carroll. Za autorovo pravo ime Charles Lutwige, Dodgson izrađena je opća uputnica. Na uputnici se nalaze neusvojeni oblici imena i napomena za pravo ime autora.

Nacionalna knjižnica Francuske

Knjižnica posjeduje 766 publikacija koje se odnose na književni rad okupljenih oko pseudonima Carroll Lewis i 5 publikacija objavljenih pod pravim imenom, a odnose se na znanstveni rad. Jedinstvena odrednica izrađena je za individualni pseudonim Carroll,

Lewis. Na uputnici (Notice de personne) nalazi se pravo ime autora. Opća uputnica izrađena je za autorovo pravo ime.

Nacionalna knjižnica Njemačke

Jedinstvena odrednica izrađena je za individualni pseudonim, a opća uputnica izrađena je za pravo ime.

Komentar: Za pravo ime autora i pseudonim kod različitih vrsta stvaralačkog rada za autora Carroll Lewis sve tri knjižnice imaju istu praksu odabira jedinstvene odrednice dok za autora Matu Balota knjižnice imaju različitu praksu odabira jedinstvenih odrednica. U NSK izrađene su jedinstvene odrednice za autorovo pravo ime (Mijo Mirković) i za pseudonim (Mate Balota) te su povezane unakrsnim uputnicama. U BnF jedinstvena odrednica izrađena je za pseudonim, a opća uputnica za pravo ime dok je u Njemačkoj nacionalnoj knjižnici jedinstvena odrednica izrađena za pravo ime a, opća uputnica za pseudonim.

U točki pet člana 96. *Pravilnika* navodi se:“ S pseudonimom koji je po svom obliku sličan pravom imenu, tj. koji se sastoji od izmišljenog prezimena i pravog ili izmišljenog rođenog imena , ili od anagrama koji ima oblik pravog imena , pri izboru redalice postupa se kao s pravim imenom individualnog autora :jedinstvenom redalicom odnosno redalicom opće uputnice postaje izmišljeno prezime.¹⁹

3.3.2.3. Primjer

Autor je za svoj pseudonim uzeo izmišljeno ime i prezime.

Slovenski književnik svoja je djela objavljivao pod pseudonimom (izmišljenim imenom i prezimenom) Prežihov Voranc, pravo ime mu je Lovro Kuhar (1893.-1950.) .

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb

Knjižnica posjeduje 61 publikaciju okupljenu oko pseudonima Prežihov, Voranc. Jedinstvena odrednica je pseudonim odnosno izmišljeno ime i prezime. Opća uputnica izrađena je za autorovo pravo ime. Na uputnici se nalaze neusvojeni oblici imena i napomena za pravo ime autora.

¹⁹Isto.

Nacionalna knjižnica Francuske

Knjižnica posjeduje 9 publikacija okupljenih oko pseudonima Prežihov, Voranc. Jedinствена одредница израђена је за псеудоним Prežihov, Voranc, а опћа упутница за ауторово право име Kuhar, Lovro. На упутници (Notice de personne) наводи се право име аутора.

Nacionalna knjižnica Njemačke

Jedinствена одредница израђена је за псеудоним Prežihov, Voranc , а опћа упутница за право име.

Komentar: Navedene knjižnice imaju istu praksu za odabir јединствене одреднице и опће упутнице за аутора који је за свој псеудоним узео измишљено име и презиме.

3.3.2.4. Primjer

Pseudonim od anagrama koji ima oblik pravog imena

Francuski književnik pisao je svoja djela pod pravim imenom Francois Rabelais (1494.-1553.) i pseudonimom odnosno anagramom koji ima oblik pravog imena Nasier Alcofribas.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb

Knjižnica posjeduje 26 djela okupljenih oko pravog imena Francois Rabelais. Jedinствена одредница је ауторово право име, а на упутници уз неусвојене облике имена у напомени пише да је аутор користио псеудоним Nasier Alcofribas. Опћа упутница израђена је за ауторов псеудоним.

Nacionalna knjižnica Francuske

Knjižnica posjeduje 975 publikacija okupljenih oko pravog imena Francois Rabelais. Jedinствена одредница израђена је за ауторово право име Francois, Rabelais, а опћа упутница за псеудоним. На упутници (Notice de personne) се налазе остали облици имена.

Nacionalna knjižnica Njemačke

Jedinstvena odrednica izrađena je za autorovo pravo ime Francois, Rabelais, a opća uputnica za pseudonim.

Komentar: Navedene knjižnice za ovaj primjer imaju istu praksu za odabir jedinstvene odrednice i opće uputnice za autora koji pišu pod pravim imenom i pseudonimom od anagrama koji ima oblik pravog imena.

3.3.3. Zajednički pseudonimi dvojice ili više autora

Zajednički pseudonim dvojice autora i samostalno objavljivanje

U točki šest člana navodi se: “Ako se dvojica ili više autora u svom stvaralačkom radu redovno služi zajedničkim pseudonimom, taj se pseudonim uzima kao jedinstvena odrednica. Za prava imena tih autora izrađuju se opće uputnice na kojima se objašnjava karakter pseudonima. Za napomene na glavnim kataložnim jedinicama odnosno na preglednom listiću vrijedi propis točke 1 ovoga člana.”²⁰

3.3.3.1. Primjer

Dva autora pišu pod zajedničkim pseudonimom.

Dvojica američkih autora Dannay Frederic (1905.-1982.) i Lee Manfred B. (Manfred Bennington), (1905.-1971.) pišu pod zajedničkim pseudonimom Queen Ellery. Drugi njihov zajednički, manje poznat pseudonim je Barnaby Ross. Dannay Frederic je koristio individualni pseudonim Nathan Daniel, a Lee Manfred B. je koristio individualni pseudonim Queen Ellery Jr.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb

Knjižnica posjeduje 1 publikaciju pod pseudonimom Queen, Ellery. To je zajednički pseudonim autora Dannay, Frederic i Lee, Manfred B. Jedinstvena odrednica je zajednički pseudonim Queen, Ellery. Opće uputnica izrađene su za prava imena autora. Na uputnici uz neusvojene oblike imena piše napomena da autori pišu pod zajedničkim pseudonimom.

²⁰Isto. Str.212.

Pretraživanje

queen ellery

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Poštovani korisnici,
rezultati pretraživanja dobiveni su pretraživanjem prema ključnoj riječi svakog od uključenih portala.
Za potpunije pretraživanje pristupite izravno svakom portalu.

Katalog NSK | NSK web | Portal starih novina | Portal starih časopisa | Hrvatski arhiv weba | Portal elektroničkih izvora

NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U ZAGREBU

Katalog

Baza podataka: Opac NSK01 [Baze NSK-a](#)

Prijava

Početna | Postavke

Pomoć

Pitajte knjižničara

PRETRAŽIVANJE | POPIS REZULTATA | PRETHODNA PRETRAŽIVANJA

Jednostavno pretraživanje | Složeno pretraživanje | Naredbeno pretraživanje

Unakrsne uputnice - Autor - Queen, Ellery

Klikom na poveznicu u lijevom stupcu prikazuju se odrednice u Preglednom popisu.
Klikom na poveznicu u odrednici prikazuju se povezani zapisi.

ID zapisa	000417201
Odrednica	Queen, Ellery
Neusvojeni oblik	Dannay, Frederic
Neusvojeni oblik	Lee, Manfred B.
Napomena	Queen, Ellery je zajednički pseudonim autora: Dannay, Frederic. Lee, Manfred B.

© Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu 2016. Sva prava pridržana. | Ul. Hrvatske bratske zajednice 4 p.p. 550, 10000 Zagreb, HRVATSKA | Tel. ++ 385 1 616-4111

Slika 6: Prikaz uputnice za *Queen Ellery* u katalogu NSK

Nacionalna knjižnica Francuske

Knjižnica posjeduje 147 publikacija okupljenih oko pseudonima Queen Ellery. Izrađene su tri jedinstvene odrednice. Prva jedinstvena odrednica je zajednički pseudonim dvojice autora Queen Ellery. Druga jedinstvena odrednica je individualni pseudonim Queen Jr. Ellery. Treća jedinstvena odrednica je zajednički pseudonim dvojice autora Ross Barnaby. Te tri jedinstvene odrednice povezane su unakrsnim uputnicama (Voir aussi). Na uputnici piše da je zajednički pseudonim Frederica Dannaya i Manfreda B. Leea, Queen Ellery. Također se navodi i drugi njihov zajednički pseudonim Barnaby Ross.

ogue.bnf.fr/ark:/12148/cb119208323

epši Projctni Lak climazone VELIKO SLAVLJE U OB G Dobro jutro Hrvatska f Dobro Jutro, Hrvatska G Kraš - Google pretraži G Andrea Bacinger - Go Koj su it st

{BnF Catalogue général

Espace personnel Aide Une

Recherche avancée AUTEURS A-Z SUJETS A-Z PÉRIODIQUES COTE NOTICES D'AUTOR

Accueil > Liste de notices > Notice bibliographique > Nom de Personne

Notice de personne

Notice Au format public

Queen, Ellery *pseudonyme collectif forme internationale*

États-Unis
Langue(s) : anglais
Responsabilité(s) exercée(s) sur les documents : Auteur

Auteur de romans policiers. - Pseudonyme collectif de Frederic Dannay et Manfred B. Lee, qui ont aussi écrit sous le pseudonyme collectif Barnaby Ross. -
 Auteur d'ouvrages pour la jeunesse sous le pseudonyme collectif Ellery Queen Jr

Forme(s) associée(s) :

>><< Voir aussi : [Queen Jr, Ellery](#)
 >><< Voir aussi : [Ross, Barnaby](#)

Source(s) :

Le mystère du chapeau de soie / Ellery Queen ; traduit de l'anglais par Hélène Jeandier, 1936
 Dictionnaire des littératures policières, nouvelle édition 2007. - Les auteurs de la Série Noire, 1945-1995 / Claude Mesplède, Jean-Jacques Schléret, 1996
 BN Cat. gén. 1960-1969 : Queen (Ellery), pseud. de Frederic Dannay et de Manfred Bennington Lee

Identifiant international : ISNI 0000 0001 2020 3524, cf. <http://isni.org/isni/0000000120203524>

Notice n° : FRBNF11920832
Création : 75/07/15 **Mise à jour** : 13/04/09

OUTILS
 Citer la notice : http
 Télécharger
 Ajouter à
 Voir les notices
 ■ auteur (147
 Voir toutes les

Conditions d'utilisation | À propos | Écrire à la BnF | V 2.6.4

Slika 7: Prikaz opće uputnice za Queen Ellery u katalogu BnF

Nacionalna knjižnica Njemačke

Jedinstvena odrednica izrađena je za zajednički pseudonim Queen, Ellery. Opće uputnice izrađene su za ostale oblike imena.

Ergebnis der Suche nach: *idn=118793810*

Zurück zu: Die indische Seidenschnur
Queen, Ellery. - Frankfurt/M : Ullstein, 1988, Neuaufl. d. Ullstein-Krimis 10202, 10155, 10210

Link zu diesem Datensatz	http://d-nb.info/gnd/118793810
Person	Queen, Ellery
Andere Namen	Ross, Barnaby Queen, Ellery, Junior Dannay, Frederic Dannay, Frederic Und Manfred Lee Lee, Manfred B. Lee, Manfred Lee, Manfred Bennington
Quelle	Kröner Weltlit. LoC-NA
Erläuterungen	Verwendungshinweis: Sammelpseud.
Land	USA (XD-US)
Beruf(e)	Kriminalromanautoren
Weitere Angaben	Alle Kriminalromane, die unter Ross Barnaby veröffentlicht wurden, erschienen nochmals unter Ellery Queen; unter Ellery Queen Jr. erschienen Jugendbücher Cont. authrs., NRS, v. 1 (under Dannay, Frederic, 1905- ; b. Daniel Nathan under which name wrote autobiographical name; name legally changed to Frederic Dannay; with his cousin Manfred B. Lee wrote under joint pseudonym of Ellery Queen; the two also wrote under joint pseudonym of Barnaby Ross, but works under that name were subsequently reissued under name of Ellery Queen) Cont. authrs., v. 1 to 4 (under Dannay, Frederic; also wrote juvenile literature with Lee under joint pseudonym of Ellery Queen, Jr.); Amerikan. Kriminalromanautoren
Beziehungen zu Personen	Wirklicher Name: Lee, Manfred B. Wirklicher Name: Danney, Frederic Wirklicher Name: Vance, Jack
Systematik	12.2p Personen zu Literaturgeschichte (Schriftsteller)
Typ	Sammelpseudonym (pis)
Autor von	235 Publikationen <ol style="list-style-type: none">1. <i>Das Geheimnis der weißen Schuhe</i> – DuMonts Digitale Kriminal-Bibliothek [Elektronische Ressource] Queen, Ellery. - Köln : DUMONT Buchverlag, 2014, 1. Aufl.2. <i>... und raus bist du!</i> – DuMonts Digitale Kriminal-Bibliothek [Elektronische Ressource] Queen, Ellery. - Köln : DUMONT Buchverlag, 2014, 1. Aufl.3. ...
Beteiligt an	7 Publikationen <ol style="list-style-type: none">1. <i>Das Todesspiel</i> Marsh, Ngaio. - [Klagenfurt] : Kaiser, [1966], Ungekürzte Sonderausg.2. <i>Der Mann mit dem Papageiengesicht</i> Curtiss, Ursula. - [Klagenfurt] : E. Kaiser, [1966], Ungekürzte Ausg.3. ...

Slika 8: Prikaz opće uputnice za Queen Ellery u katalogu Njemačke nacionalne knjižnice

Komentar: Kada dva autora pišu pod zajedničkim pseudonimom u navedenom primjeru uočene su razlike u uporabi unakrsnih uputnica i napomenama o pseudonimima. U NSK

katalogu izrađene su uputnice za Queen Ellery, a u napomeni se navode prava imena autora, ali se ne navodi drugi zajednički pseudonim Barnaby Ross niti pojedinačni pseudonimi autora. U BnF-u su izrađene dvije unakrsne uputnice (Voire aussi) i napomena da je drugi zajednički pseudonim dvojice autora Barnaby Ross. Navodi se i individualni pseudonim za Lee Manfred B. (Queen Ellery Jr.). U Njemačkoj nacionalnoj knjižnici izrađene su uputnice i napomena da je autor Dannay Frederic koristio pseudonim Daniel Nathan.

U točki sedam članka 96 navodi se:“ Ako dvojica ili više autora pod zajedničkim pseudonimom objavljuju samo ona djela koja su plod zajedničkog rada dok djela što ih je svako od njih izradio sam objavljuje svaki pod svojim pravim imenom ili pod vlastitim pseudonimom. “²¹

3.3.3.2. Primjer

Dva autora pišu pod zajedničkim pseudonimom i pojedinačno pod pravim imenom ili vlastitim pseudonimom.

Autor Osman Nuri Hadžić (1869.-1973.) i Ivan Miličević (1869. – 1943.) koriste zajednički pseudonim Osman - Aziz. Pojedinačno pišu pod pravim imenom.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb

Autor je objavljivao članke i polemike pod pravim imenom Osman Nuri Hadžić, a s Ivanom Miličevićem književna djela je objavljivao pod zajedničkim pseudonimom Osman - Aziz. Knjižnica posjeduje 9 publikacija pod zajedničkim pseudonimom i 10 publikacija pod autorovim pravim imenom Osman Nuri Hadžić. Jedinstvene odrednice izrađene su za zajednički pseudonimom i autorovo pravo ime te su povezane unakrsnim uputnicama. Na uputnici se nalaze ostali oblici imena, a u napomeni piše da su Osman Nuri Hadžić i Ivan Miličević književna djela pisali pod zajedničkim pseudonimom Osman - Aziz, a objavljivali su i pod pravim imenima.

²¹ Isto.

The screenshot shows a search result for 'osman aziz' in the NSK catalog. The search bar contains 'osman aziz' and a 'Traži' button. Below the search bar, there are navigation tabs for 'Katalog NSK', 'NSK web', 'Portal starih novina', 'Portal starih časopisa', 'Hrvatski arhiv weba', and 'Portal elektroničkih izvora'. The main content area displays the NSK logo and the title 'Katalog' with the subtitle 'Baza podataka: Opac NSK01'. Below this, there are links for 'PRETRAŽIVANJE', 'POPIS REZULTATA', and 'PRETHODNA PRETRAŽIVANJA'. A section titled 'Unakrsne uputnice - Autor - Osman-Aziz' contains instructions and a list of related records. The records list includes 'ID zapisa', 'Odrednica', 'Neusvojeni oblik', 'Vidi i', and 'Napomena', each with a corresponding value or link. At the bottom, there is a copyright notice for the NSK National and University Library in Zagreb, 2016.

Slika 9: Prikaz unakrsne uputnice za Osman - Aziz u katalogu NSK

Francuska nacionalna knjižnica

Nema zapisa za pseudonim Osman - Aziz ni za prava imena autora.

Nacionalna knjižnica Njemačke

Jedinstvena odrednica izrađena je za pravo ime Osman Nuri Hadžić, a opća uputnica za zajednički pseudonim Osman – Aziz. Za pravo ime Ivana Miličevića izrađena je jedinstvena odrednica, a opća uputnica za zajednički pseudonim.

Komentar: U katalogu NSK izrađene su dvije jedinstvene odrednice za autorovo pravo ime i zajednički pseudonim te su povezane unakrsnim uputnicama. U Francuskoj nacionalnoj knjižnici nema zapisa za pseudonim Osman-Aziz ni za prava imena autora dok je u

Nacionalnoj knjižnici Njemačke jedinstvena odrednica izrađena za pravo ime Osman- Nuri Hadžić, a opća uputnica za zajednički pseudonim Osman – Aziz.

3.4. Zaključna analiza

Slijedom istraživanja krećemo od analize za individualne pseudonime. Hrvatska, Francuska i Njemačka nacionalna knjižnica za odabrani primjer u online katalogu za autora Stendhala koji se u svom radu pretežno služio pseudonimom po kojemu je i općenito poznat imaju istu praksu odabira jedinstvene odrednice i opće uputnice. Na uputnici se nalazi pravo ime autora uz ostale neusvojene oblike imena. Za autora čije se ime ne može utvrditi, svoja djela piše pod pseudonimom istražili smo hrvatskog autora koji piše pod pseudonimom Rey Norma C. U Francuskoj i Njemačkoj nacionalnoj knjižnici što je i za očekivati nisu pronađena djela autora. U odabranom primjeru za autora koji je poznatiji po svom pravom imenu nego pseudonimu (Bronte Charlotte) odabrane knjižnice imaju istu praksu odabira jedinstvene odrednice i opće uputnice s napomenama o pseudonimima i ostalim neusvojenim oblicima imena. U odabranom primjeru za autora koji je književna djela objavljivao pod pseudonimom, a znanstvene radove pod pravim imenom (pseudonim Mate Balota, pravo ime Mijo Mirković) uočene su razlike u praksi za sve tri odabrane knjižnice. Pošto je to hrvatski autor za očekivati je da je NSK izradila jedinstvenu odrednicu za oba oblika imena povezujući ih unakrsnom uputnicom. Nacionalna knjižnica Francuske je izradila jedinstvenu odrednicu za pseudonim, a opću uputnicu za pravo ime dok je Njemačka nacionalna knjižnica jedinstvenu odrednicu izradila za pravo ime, a opću uputnicu za pseudonim. Istražili smo još jednog autora koji je književna djela objavljivao pod pseudonimom, a znanstvene radove pod pravim imenom (pravo ime Charles Lutwige Dodgson, pseudonim Lewis Carroll). Za taj primjer praksa izbora jedinstvenih odrednica i općih uputnica je ista u svim odabranim knjižnicama. Za autora koji je za svoj pseudonim uzeo izmišljeno ime i prezime (pravo ime Lovro Kuhar, pseudonim Prežihov Voranc) praksa izbora jedinstvenih odrednica i općih uputnica je ista u svim odabranim knjižnicama. Praksa odabira jedinstvene odrednice i opće uputnice ista je u odabranim knjižnicama za primjer kad autor objavljuje pod pseudonimom od anagrama koji ima oblik pravog imena(pravo ime Francois Rabelais , pseudonim Nasier Alcafribas). Na uputnici se nalaze ostali oblici imena. Analiza za zajedničke pseudonime pokazuje da su u odabranom primjeru za dva autora koja pišu pod zajedničkim pseudonimom Queen Ellery (prava imena autora Danny Frederic i Lee Manfred B.) uočene razlike u odabranim knjižnicama

u izboru jedinstvenih odrednica. U NSK i Njemačkoj nacionalnoj knjižnici jedinstvena odrednica je zajednički pseudonim Queen Ellery, a u Nacionalnoj knjižnici Francuske izrađene su tri jedinstvene odrednice unakrsno povezane. U NSK se ne navodi drugi zajednički pseudonim Barnaby Ross. U odabranom primjeru kada dva autora pišu pod zajedničkim pseudonimom i pojedinačno pod pravim imenom ili vlastitim pseudonimom (pravo ime Osman Nuri Hadžić i drugi autor pravim imenom Ivan Miličević) koriste zajednički pseudonim (Osman-Aziz) uočena je razlika u katalozima odabranih knjižnica. U katalogu NSK izrađene su dvije jedinstvene odrednice, za zajednički pseudonim (Osman-Aziz) i autorovo pravo ime (Osman Nuri Hadžić) koje su unakrsno povezane. Možemo zaključiti da za istraživane odabrane primjere navedene knjižnice uglavnom slijede istu praksu pri odabiru jedinstvenih odrednica i općih uputnica dok je praksa izrade unakrsnih uputnica za odabrane primjere u odabranim knjižnicama različita.

4.ZAKLJUČAK

Pisci su počevši od Ksenofonta pa do danas pisali pod individualnim pseudonimom, zajedničkim pseudonimom i pod pravim imenom pa se pred katalogizatora postavlja zadatak odabira jedinstvenih odrednica pod kojim će u knjižnici biti okupljena djela autora. Član 96 *Pravilnika* propisuje odabir jedinstvenih odrednica i upućuje katalogizatora nakon izbora jedinstvene odrednice na izradu općih uputnica za pravo ime autora, individualni i zajednički pseudonim zavisno od izbora jedinstvene odrednice te na pisanje napomena koje se nalaze na glavnim kataložnim jedinicama uz publikaciju ili na uputnici. U napomeni se navodi pravo ime autora ukoliko je jedinstvena odrednica pseudonim ili pseudonim ukoliko je pravo ime autora jedinstvena odrednica. Na uputnici se nalaze i ostali neusvojeni oblici imena. U radu je na odabranom uzorku prikazana i uspoređena praksa odabira jedinstvenih odrednica i općih uputnica za individualni i zajednički pseudonim u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici Zagreb, Nacionalnoj knjižnici Francuske i Nacionalnoj knjižnici Njemačke. Možemo zaključiti da u odabranim primjerima kod izbora jedinstvene odrednice i opće uputnice nema većih odstupanja dok su kod izrade unakrsnih uputnica uočene razlike.

ALPHABETICAL CATALOGUE AND PSEUDONYMS

ABSTRACT

The theoretical issue of this work is Eva Verona's *Code of Rules for Alphabetical Catalogues* with special emphasis upon the rule 96 Pseudonym which deals with various types of relationship between author's real name and its pseudonyms. The purpose of the paper is to research how does the cataloguer choose the uniform name access point, the cross-reference and see also reference in order to help the user to retrieve all the works written under the author's real name or his/her pseudonym. The aim of the paper is to represent the relationship between the real author's name and pseudonym in a few national library catalogues, e.g., The National and University Library in Zagreb (NSK), Bibliotetheque nationale de France (BnF) and Deutsche National Bibliothek (DNB). The work is split into two parts. In the first, theoretical part of our work the emphasis is on the alphabetical catalogues and its aims, author's individual name, the reasons of author's pseudonym, collective pseudonym of two authors and their creative work(s). The second part of the work is a research. The centre of our interest is to retrieve online catalogues: NSK, BnF and DNB where we find out several examples which we described, analysed, compared and commented. The final results of research show that libraries have same practices in some cases, such as choosing uniform name access point and see references, while in several examples of the use of cross-references we found some differences.

Keywords: Alphabetical catalogue, individual pseudonym, collective pseudonym, online catalogue, uniform name access point

5. LITERATURA

1. Horvat, A. Knjižnični katalog i autorstvo. Rijeka : Naklada Benja, 1995.
2. Hrvatska enciklopedija.
[http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=4763\(20/08/2016\)](http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=4763(20/08/2016))
3. Polanski, Diana; Robert Ravnić. Individualni i zajednički pseudonimi: primjeri iz prakse. // Zbornik radova / Međunarodni skup u čast 100-te godišnjice rođenja Eve Verona, Zagreb, 17.-18. studenoga 2005. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2007. Str. 179-189.
4. Verona, Eva. Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga. 1. dio : Odrednice i redalice. 2. izmijenjeno izd. Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1986.
5. Willer, Mirna. UNIMARC u teoriji i praksi. Rijeka: Naklada Benja, 1996.
6. Svennonius, Elaine. Intelektualne osnove organizacije informacija. Lokve : Benja. 2005.
7. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. <http://www.nsk.hr> (20/08/2016)
8. Bibliotheque nationale de France. <http://www.bnf.fr/fr/acc/x.accueil.html> (20/08/2016)
9. Deutsche National Bibliothek.
[http://www.dnb.de/EN/Home/home_node.html\(20/08/2016\)](http://www.dnb.de/EN/Home/home_node.html(20/08/2016))

6. PRILOZI

Slika 1: Pregledni zapis za Stendhala u katalogu NSK	13
Slika 2: Prikaz uputnice za Stendhala u katalogu NSK.....	14
Slika 3: Prikaz opće uputnice za Stendhala u katalogu BnF	15
Slika 4: Prikaz opće uputnice u Njemačkoj nacionalnoj knjižnici	16
Slika 5: Prikaz unakrsne uputnice za Balota Mate (Mijo Mirković).....	19
Slika 6: Prikaz uputnice za <i>Queen Ellery</i> u katalogu NSK	24

Slika 7: Prikaz opće uputnice za Queen Ellery u katalogu BnF	25
Slika 8: Prikaz opće uputnice za Queen Ellery u katalogu Njemačke nacionalne knjižnice	26
Slika 9: Prikaz unakrsne uputnice za Osman - Aziz u katalogu NSK.....	28